

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЛОПУШАНСЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF LOPUSHANSKYI v. UKRAINE)

(Заява № 27793/08)

Стислий виклад рішення від 02 лютого 2017 року

У березні 2004 року щодо заявника були порушені кримінальні справи за підозрою у вчиненні ним злочинів. 30 березня заявника було затримано та поміщено до ІТТ Арбузинського райвідділу міліції (далі – ІТТ), де він тримався до 1 квітня 2004 року.

У квітні 2004 року Южноукраїнський міський суд (далі – суд першої інстанції) скасував постанови про порушення кримінальних справ. У червні 2004 року та квітні 2005 року Апеляційний суд Миколаївської області (далі – апеляційний суд) та Верховний Суд України, відповідно, залишили без змін рішення суду першої інстанції. Суди встановили, що підстав для порушення кримінальних справ щодо заявника не було у зв'язку з відсутністю у його діях складу злочину.

У вересні 2005 року заявник подав позов про відшкодування моральної та матеріальної шкоди, завданої йому незаконними діями працівників міліції та прокуратури, який судом першої інстанції було частково задоволено та присуджено відповідне відшкодування. Рішення суду було оскаржене сторонами у справі. Судове засідання апеляційного суду, на якому мали бути розглянуті апеляційні скарги, було призначене на 19 липня 2006 року, того ж дня заявник отримав повістку про це. 19 липня 2006 року апеляційний суд в судовому засіданні за участі відповідачів, але за відсутності заявника, скасував рішення суду першої інстанції та постановив нове, яким зменшив розмір присудженого заявнику судом першої інстанції відшкодування моральної шкоди та відхилив позов в частині відшкодування матеріальної шкоди. У рішенні та протоколі судового засідання інформація щодо повідомлення заявника про судове засідання була відсутня. Рішення апеляційного суду було залишено без змін.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі – Конвенція) на неналежні умови його тримання у ІТТ; за пунктом 1 статті 5 Конвенції на незаконність тримання його під вартою; за пунктом 5 статті 5 Конвенції на недостатній розмір відшкодування, присудженого йому судом за порушенням його права на свободу. Також заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції на відсутність у нього на відміну від інших учасників провадження можливості взяти участь у засіданні апеляційного суду. За статтею 1 Першого протоколу до Конвенції заявник, серед іншого, скаржився, що органи влади не відшкодували йому сплачені третій особі кошти.

Скаргу заявника за статтею 3 Конвенції Європейський суд визнав неприйнятною у зв'язку з недотриманням правила шестимісячного строку для подання заяви, яку він подав більш ніж через чотири роки після його звільнення з-під варти.

Скаргу заявника за пунктом 1 статті 5 Конвенції Європейський суд визнав неприйнятною, зазначивши, що у цій справі національні суди визнали незаконність тримання заявника під вартою та присудили йому відшкодування моральної шкоди. Крім цього, Європейський суд вказав, що провадження щодо відшкодування заявнику моральної та матеріальної шкоди було проведено з належною швидкістю: трохи більше двох років знадобилось судам трьох інстанцій для того, щоб винести рішення у справі за позовом заявника.

Скаргу заявника за пунктом 5 статті 5 Конвенції Європейський суд також визнав неприйнятною у зв'язку з тим, що компенсація, присуджена заявнику за його незаконне тримання під вартою була розумною, а провадження у зв'язку з цим було швидким.

Розглянувши скаргу заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції Європейський суд зазначив, що з огляду на відсутність будь-яких доказів того, що заявник був належним чином повідомлений про судове засідання, апеляційний суд мав відкласти засідання, але не зробив цього. Європейський суд вказав, що апеляційний суд не виконав свого зобов'язання щодо забезпечення присутності заявника на судовому засіданні та надання заявнику можливості прокоментувати апеляційну скаргу відповідачів, оскільки він отримав її надто пізно. Крім того Європейський суд зазначив, що цей недолік апеляційного провадження міг виправити суд касаційної інстанції, оскільки відповідно до положень Цивільного процесуального кодексу України в редакції, чинній на момент подій, у випадку коли справу було розглянуто за відсутності будь-кого з осіб, які беруть участь у справі, належним чином не повідомлених про час і місце судового засідання Верховний Суд України повинен був скасувати рішення апеляційного суду та направити справу на новий розгляд. Заявник звернув увагу суду касаційної інстанції на цей недолік у своїй скарзі, проте її було відхилено. З огляду на зазначене Європейський суд дійшов висновку, що у цій справі було порушено принцип рівності сторін, гарантований пунктом 1 статті 6 Конвенції.

Скарги за іншими положеннями Конвенції Європейський суд визнав неприйнятними.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Оголошує* прийнятною скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо несправедливості цивільного провадження, а решту скарг у заяві – неприйнятними;
2. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
3. *Постановляє*, що
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 900 (дев'ятсот) євро відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь якого податку, що може нараховуватись; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»